

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

BELLREGUARD

LA SAFOR

ACADEMIA
VALENCIANA
DE LLINGÜA

AJUNTAMENT
DE BELLREGUARD

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA

SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnicolingüístics

RECULL
Josep-Ramon Millet i Pons

TEXT
Ricard Ferrer Sarió

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia

Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Bellreguard, 74

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Bellreguard i del CEIC Alfons el Vell

ISBN: 84-482-4178-9

Depòsit legal: V-4432-2005

Impressió: Gràfiques Vimar, SL

www.avl.gva.es

BELLREGUARD

En la comarca de la Safor, enmig de la plana anomenada tradicionalment l'Horta de Gandia, trobem Bellreguard, un poble de 3.826 habitants que, juntament amb Palmera i l'Alqueria de la Comtessa, forma un allargassat nucli de població al voltant de la N-332, entre Gandia i Oliva.

El terme, de 2,90 km², dibuixa una orografia totalment plana, a escassos metres sobre el nivell de la mar i, com passa amb la totalitat de pobles costaners de la comarca, té dos nuclis: el poble i la platja de Bellreguard, inicialment ocupada per casetes de marjal i a hores d'ara encarada al descans dels turistes. Es dividix en set partides: el Fil del Poble, el Velló, Sant Antoni, la Vela, Paloma, Rodafam i el Corral d'Huguet. La de la Paloma rep el nom d'una alqueria, casa de la Paloma, un poc separada del nucli urbà.

Pel que fa al poble, no resulta gens fàcil fixar-ne l'origen. La total absència de troballes arqueològiques i el fet que s'han cremat i han desaparegut els arxius dificulten este treball. Amb tota probabilitat, naix en època islàmica, com ho demostra la necròpolis trobada l'any 1984. La població havia tingut les denominacions de *Sotaia* i d'*Alqueria d'en Roca*. La primera vegada que trobem el nom de *Bellreguard* és l'any 1486, després que el duc de Gandia, Pere Lluís de Borja, l'adquirira. D'entre les primeres cases cal destacar la dels Bertomeu, la dels Arnau i la dels Castillo. L'expulsió dels moriscs l'any 1609 tingué greus conseqüències per a l'economia de la població, que passà de 480 habitants a 20.

L'agricultura del poble i de la zona està afavorida per la fertilitat d'una plana al·luvial, l'Horta de Gandia, creada amb el temps pel riu d'Alcoi o Serpis, amb una vida agrària molt considerable. La carta pobla d'Oliva, del segle XIV, mostra que en estes terres es cultivaven vinyes, oliveres, figueres, ametlers, garrofers, pomeres, pereres, magraners, i palmeres. Altres cultius posteriors més minoritaris foren l'arròs, conreat en xicotetes parcel·les pantanoses vora mar, i plantes com l'espart, la pita, el lli i el cànem, necessàries per a l'ús domèstic d'antany. Durant els segles XV i XVI prengué embranzida el cultiu de la mediterrània canya de sucre, introduïda pels àrabs; però este cultiu entrà en decadència després de l'expulsió dels moriscs. A partir d'este moment, la indústria de la seda donà impuls al conreu de la morera –les fulles de la qual alimentaven els cucs de seda–, conreada sobretot des del 1750 fins al final del segle XIX. Abans d'arribar al cultiu de la taronja, hui totalment predominant en l'agricultura de la comarca, cronològicament encara trobem el del raïm de moscatell, que es destinava a l'elaboració de la pansa.

Si parlem dels edificis i espais, cal dir que el primer temple de Bellreguard fou construït pels ducs de Gandia l'any 1534 i dedicat a sant Miquel, advocació que a hores d'ara encara es manté. Durant la guerra del 1936 al 1939 el temple fou cremat i enderrocat; posteriorment, amb ajuda de tot el poble, se'n construí un de nou amb planta de catedral i un campanar en forma de prisma octogonal, de 45 metres d'alçària. D'altra banda, la Casa de la Cultura és l'edifici civil i social del poble: és la seu de l'ajuntament i alberga espais culturals com la biblioteca municipal i el saló d'actes, on se celebren funcions de teatre, cine i música. La construcció d'este edifici fou, com passà amb l'església, una tasca comuna: els guanyts d'alguns dels famosos *aplecs* musicals dels anys setanta i huitanta es dedicaren a la construcció de l'edifici. Per últim, el parc Tres d'Abril suposa una exposició d'espècies autòctones valencianes i un agradable lloc d'esplai: hi trobem pins, carrasques, margalló, romer, farigola, etc.

Bellreguard és, culturalment, un punt de referència de la comarca, gràcies a una programació estable i de qualitat. La Casa de la Cultura ha centrat moltes d'estes activitats, entre les quals destaca una oferta de teatre, que es beneficia de l'adscripció del poble al Circuit Teatral Valencià. L'edifici alberga al cap de l'any tot un seguit d'exposicions pictòriques, fotogràfiques, escultòriques, etc. D'altra banda, l'activitat associativa és palesa en les més de quaranta associacions que animen la vida cultural del poble: l'Associació Cultural de Dolçainers i Tabaleters, l'Associació de Joves, la Societat de Colombares La Progressiva, l'Associació de Dones, etc. I també el Centre Juvenil d'Informació, punt de trobada dels jòvens i organització promotora d'excursions, viatges, tallers, trobades, etc. A l'estiu, l'activitat es desplaça sobretot a la platja, on s'han dut a terme trobades de boxeters, diverses edicions de la fira alternativa i de productes artesanals, campionats de voleibol i altres activitats.

BELLREGUARD

Hidrografia natural

Barranc de Sotaia

Font de la Roda

Hidrografia artificial

Motor de Sant Antoni
Séquia de l'Arbre

Séquia Mare

Poblament

Bellreguard
Casa de Paloma

Urb. Platja de Bellreguard

Partides

el Corral d'Huguet
el Fil del Poble
el Velló
la Bandera
la Bolitja

la Vela
Paloma
Rodafam
Sant Antoni

Vies de comunicació

Camí de Franco
Camí de la Casa de Culot
Camí de la Vela
Camí de l'Est
Camí de l'Estrella
Camí de Paloma
Camí de Ripoll
Camí de Sant Antoni

Camí de Sant Vicent
Camí del Cèntim
Camí del Pont de Gorxa
Camí del Pont del Xato
Camí Vell de Gandia
Carretera de la Platja de Bellreguard
Carretera de Natzaret a Oliva
Travessia del Camí de la Vela

Altres llocs d'interés

Cementeri

Escoles

Institut

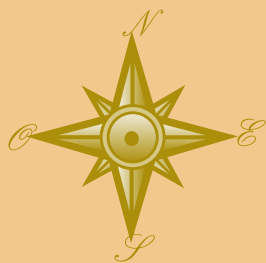
Parc Tres d'Abril

Poliesportiu

Polígon Industrial del Velló

Trinquet

Bellreguard

MAR MEDITERRANI

Font de la Roda

Urb. Platja de Bellreguard

TERME DE GUARDAMAR

TERME DE GANDIA

TERME DE MIRAMAR

N-332

Motor de Sant Antoni

Bellreguard

Institut

Trinquet

Poliesportiu

Escoles

Polígon Industrial del Velló

Parc Tres d'Abril

TERME DE PALMERA

TERME D'ALMOINES

TERME DE RAFELCOFER

Carretera de Natzaret a Oliva

Carretera de la Platja de Bellreguard

Carretera de la Platja de Bellreguard

- Capital de municipi
- Nucli de població
- Carretera
- Camí, assagador, senda
- Barranc
- Sèquia, fila, braçal
- Polígon industrial
- Motor
- Font
- Cementeri
- Mas, casa
- Poliesportiu
- Institut, escola
- Partida
- Parc, jardí

La Safor

